

Nr 7

Utlåtande i anledning av väckta motioner om överflyttning av frågor om indragning av körkort på grund av trafikförseelser från länsstyrelse till domstol.

Första lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 460 i första kammaren av herrar *Lundström* och *Edström* och nr 571 i andra kammaren av herr *Nelander*. I motionerna, vilka är likalydande, hemställes att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en skyndsam undersökning och utredning i syfte att till de allmänna domstolarna i landet överföra frågan om indragning eller återkallelse av körkort i samband med ådömande av straff för trafikförseelser.

Beträffande skälen för motionärernas hemställan får utskottet hänvisa till motionerna.

Gällande bestämmelser m. m.

Bestämmelser om utfärdande och återkallelse av körkort meddelas i *vägtrafikförordningen den 28 september 1951*. Frågor om utfärdande och återkallelse av körkort handlägges och avgöres av länsstyrelse. Av länsstyrelse meddelade beslut i nämnda ärenden kan överklagas hos Kungl. Maj:t (i regeringsrätten).

För det fall att körkortsinnehavare visar sig brista i vad som förutsatts vid körkortets utfärdande ger förordningen möjlighet till återkallelse av körkortet eller, i lindrigare fall, varning. Enligt 33 § 2 mom. skall körkort *återkallas* av den länsstyrelse, som utfärdat körkortet, i följande fall, nämligen:

1. om föraren gjort sig skyldig till brott mot 1 § andra stycket lagen om straff för vissa trafikbrott (grov vårdslöshet i trafik);

2. om föraren brutit mot 4 § nämnda lag (rattfylleri eller rattonykterhet) eller varit vållande till trafikolycka med personskada som följd och därefter genom att avlägsna sig från olycksplatsen undandragit sig att i mån av förmåga medverka till de åtgärder, vartill olyckan skäligen bort förandlea («smitning»);

3. om föraren genom upprepade förseelser mot de bestämmelser, som i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse meddelats för förare av motorbilar.

Bihang till riksdagens protokoll 1960. 9 saml. 1 avd. Nr 7.

drivna fordon, i väsentlig mån visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter dessa bestämmelser;

4. om föraren eljest vid färd med motordrivnet fordon i något för trafik-säkerheten väsentligt hänseende grovt åsidosatt honom såsom förare ålig-gande förpliktelser;

5. om föraren gjort sig skyldig till fylleri eller olovlig körning och det ej kan anses uppenbart, att föraren ändock är att bedöma som en skötsam person, eller om föraren med hänsyn till onyktert levnadssätt icke bör be-tros med att innehava körkort;

6. om föraren genom brottslig gärning ådagalagt påtaglig brist på hän-syn till andra eller på grund av personliga förhållanden i övrigt icke kan an-ses lämplig såsom förare av körkortspliktigt fordon;

7. om förarens förutsättningar för rätt att föra körkortspliktigt fordon blivit så väsentligen minskade genom sjukdom, skada eller dylikt, att han från trafiksäkerhetssynpunkt icke vidare bör inneha körkort; eller

8. om föraren icke efterkommer länsstyrelsens föreläggande att inkom-ma med lämplighetsintyg, läkarintyg eller kompetensbevis eller underlåter att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som meddelats honom i sam-band med sådant föreläggande.

Återkallelse av körkort på grund av straffbelagd förseelse får enligt nämnda lagrum icke äga rum förrän frågan om straff för förseelsen blivit avgjord genom lagkraftvunnen dom, såvida ej omständigheterna är så-dana, att föraren oavsett utgången i ansvarsfrågan kan anses olämplig att föra körkortspliktigt fordon.

Av 34 § framgår att körkortsmyndigheten i vissa av de ovan uppräknade fallen kan meddela varning i stället för beslut om återkallelse. Vid grov vårdslöshet i trafik, rattfylleri och »smitning» är återkallelse dock obliga-torisk.

Pågående utredning

I proposition till 1957 års riksdag (prop. nr 72) framlades förslag till viss ändring av lagen om straff för vissa trafikbrott. I propositionen utta-lades, att trafiknykterhetslagstiftningen i sin helhet borde göras till föremål för översyn. Första lagutskottet anförde i sitt av riksdagen godkända utlå-tande (nr 16) över propositionen vissa synpunkter på inriktningen av det avsedda reformarbetet på trafiknykterhetslagstiftningens område. Utskot-tet uttalade därvid bl. a.:

Enligt utskottets mening bör vidare det men en motorförare lider genom att hans körkort indrages kunna beaktas vid bestämmande av den straff-rättsliga påföljden för hans brott. En förutsättning härför är emellertid att frågan om körkortets indragning avgöres av domstol i samband med prövning av mål om ansvar för trafiknykterhet eller rattfylleri. Från några

håll har också framförts den meningen att domstol vore bättre ägnad än länsstyrelse att bedöma frågor om indragning av körkort i sådana fall då ifrågasatt åtgärd föranledes av trafiknykterhetsbrott. Risken för schablonmässig bedömning av dylika frågor skulle elimineras, om körkortsfrågan kunde avgöras i samband med rättegången. Om i anledning av den nu föreliggande reformen ifrågasatta ändringar vidtages i körkortsreglerna kommer att med än större skärpa framträda önskemålet om garantier för att dylika frågor avgöres under hänsynstagande till samtliga på fallet inverkan omständigheter.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 december 1957 tillkallades särskilda sakkunniga för att verkställa en översyn av lagstiftningen om trafiknykterhet och därmed sammanhängande frågor.

I *utredningens direktiv* anföres bl. a. följande:

— — — Jag vill även hänvisa till vad första lagutskottet anfört om en omgestaltning av förfarandet i fråga om körkortsindragning.

Beträffande sistnämnda fråga vill jag särskilt framhålla att det ur rätts-säkerhetssynpunkt är angeläget att åtgärder med anledning av brott i största möjliga utsträckning bestämmas inom ramen för ett judiciellt förfarande. Vid trafikbrott förekommer emellertid jämväl ett administrativt ingripande i form av prövning hos länsstyrelsen av körkortets giltighet. Genom att åtgärderna med anledning av brottet på detta sätt är uppdelade på skilda organ, kan enligt vad första lagutskottet påpekat åtgärderna ej på önskvärt sätt samordnas med varandra. Det är även oekonomiskt att, då samhället anordnar ett muntligt förfarande vid domstol för utredning av brottet och bestämmande av brottspåföljd, detta icke utnyttjas för att avgöra även fråga om körkortsindragning. Utredningen bör därför överväga i vad mån prövningen av fråga om indragning av körkort kan överflyttas från länsstyrelse till domstol. På denna punkt bör utredningen ej begränsas till trafiknykterhetsbrotten utan avse trafikbrott över huvud.

Enligt uppgift i riksdagsberättelsen år 1960 beräknas utredningsarbetet pågå under hela år 1960.

Utskottet

Enligt gällande ordning ankommer frågor om utfärdande och återkallelse av körkort på länsstyrelse. Länsstyrelse prövar följaktligen frågan om återkallelse av körkort även i de fall då körkortsåterkallelsen aktualiserats genom att körkortsinnehavaren begått en trafikförseelse. Den domstol som har att bestämma den eventuella påföljden för förseelsen skall alltså icke taga ställning till frågan om körkortets indragning. Talan mot körkortsmyndighetens beslut i återkallelseärenden prövas av regeringsrätten.

I förevarande motioner har hemställts om utredning i syfte att överföra frågan om återkallelse av körkort på grund av trafikförseelse från länsstyrelserna till de allmänna domstolarna.

Utskottet vill med åberopande av en i det föregående lämnad redogörelse hänvisa till att den av motionärerna begärda utredningen kommer att utföras genom särskilda sakkunniga, som i december 1957 tillkallats för att verkställa en översyn av lagstiftningen om trafiknykterhet och därmed sammanhängande frågor. I de sakkunnigas uppdrag ingår nämligen att överväga i vad mån prövningen av fråga om indragning av körkort kan överflyttas från länsstyrelse till domstol. På denna punkt skall utredningen enligt direktiven icke begränsas till trafiknykterhetsbrotten utan avse trafikbrott över huvud. Enligt vad utskottet inhämtat torde utredningens förslag i ämnet vara att emotse vid årsskiftet 1960/61.

Med hänsyn till vad sålunda upptagits synes något initiativ från riksdagens sida i den genom motionerna väckta frågan icke nu böra ifrågakomma, och utskottet får därför hemställa,

att förevarande motioner, I:460 och II:571, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 februari 1960

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: fru Gärde Widemar, herrar Ahlkvist, Branting, Per Olofsson, Robert Johansson, Gezelius*, Per-Olof Hanson och fröken Mattson;

från a n d r a kammaren: herrar Landgren, Hedqvist, fru Johansson, herrar Onsjö, Edlund, Gustafsson i Borås, fru Lidman-Frostenson och herr Andersson i Storfors.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.